

Замаскований світ

Ганна Омельченко,
Наталія Авраменко,
Полтавська ДАА

Історія європейського медичного захисного костюма немислима без згадки про «чумного доктора», образ якого поєднав середньовічні забобони і слушні з точки зору епідеміології принципи.

Основним обов'язком чумного лікаря у середні віки було лікування хворих на чуму під час пандемії «чорної смерті». Тоді чумою називали будь-який мор зі смертельним результатом, від якого не був застрахований ні простий городянин, ні король. Вважалося, що хвороба передається під час фізичного контакту, через одяг і постільну білизну.

Чорний костюм, шкіряну маску, чоботи і рукавиці доповнювала палиця-жезл. Лікарі були зобов'язані носити цей спеціальний одяг, щоб відвідувати хворих, а заодно і «відлякувати напасть», хоча попередник сучасного протичумного костюма рятував носіїв не завжди. Маска з дзьобом і склом для очей закривала всю голову і надавала доктору вигляд давньоєгипетського божества. Дзьоб мав функціональне навантаження — захищав від

400 років тому

Найвідоміший варіант комплекту захисного одягу для «протичумних» лікарів у 1619 р. запропонував французький медик Шарль де Лорм.

Маска, я тебе знаю!

Краще, ніж нічого

У цивілізованому світі використання в громадських місцях пов'язки вважається звичайним проявом соціальної відповідальності. Марлево-ватна пов'язка на обличчях лікарів з'явилася лише в 1916/18 рр. для захисту від епідемії лютуючої іспанки. Носити маски всіх медичних працівників зобов'язали у 20–30-х роках ХХ ст.

Призначення актуальної сьогодні маски — повністю або частково відфільтрувати вірус COVID-19, що має середній розмір 0,1 мікрон. Максимальний захист надають повноцінні маски зі змінними картриджами, трохи менший — напівлицьові респіратори (Half-Mask Respirator). Найвищий рівень захисту від коронавірусу — «FFP3» або «P3», його і респіратор FFP2 (середній рівень захисту) рекомендують носити у клініках. Звичайна 3-шарова хірургічна маска дає 80% шансів не заразитися коронавірусом. Між двома шарами нетканого матеріалу знаходиться фільтрувальний матеріал, який втрачає свої властивості після зволоження, тож така маска одноразова. Саморобна маска повинна мати щонайменше 6 шарів марлі і використовуватися 1–2 години. Бавовняний шарф зупиняє 28% частинок вірусу.

Де-юре ми всі вважаємося зараженими, поки де-факто відсутність вірусу в організмі не підтверджено аналізом.

«хвороботворного запаху», бо в нього закладалися трояндові пелюстки, розмарин, лавр, ладан. Чумний доктор постійно жував часник і вкладав у ніздрі і вуха просякнуті ладаном спеціальні губки. Щоб не задихнутися, пророблялися два невеликі отвори.

Щільний костюм, як правило, чорного кольору, виготовлявся зі шкіри або вощевої тканини, просочувався сумішшю камфори, олії і воску, складався з довгої сорочки, штанів і високих чобіт. Завершував костюм доктора шкіряний капелюх, під який надягали капюшон з пелериною, що закривала стик між маскою і одягом. Насправді це лише давало змогу уникати укусу переносників чуми (бліх) і сякий-такий захист від прямого контакту з хворими. Через кілька походів «у люди» костюм спалювався.

Руки лікаря найчастіше стискали два важливі атрибути — палицю, щоб відганяти безнадійних хворих, і скальпель для розтину. У ціпку-жезлі містився ладан, який повинен був захищати від нечистої сили, а в скриньці — ароматичні трави і речовини.

Погодьтеся, порівняно з цим медична маска не така вже й страшна... ЗТ